

Sygn. akt III AUa 105/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Świerk (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SA Marcjanna Górską
Protokolant: sekr. sądowy Bożena Karczmarz	

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2013 r. w Lublinie

sprawy M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 25 października 2012 r. sygn. akt VII U 2220/12

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za drugą instancję.

Sygn. akt III AUa 105/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 lutego 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił M. B. prawa do emerytury. Organ rentowy przyjął, że ubezpieczony nie spełnił wszystkich ustawowych przesłanek prawa do tego świadczenia bowiem w dacie 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił żadnego okresu wykonywania pracy, kwalifikowanej jako wykonywana w szczególnych warunkach. W odwołaniu od tej decyzji, kwestionując jej prawidłowość, M. B. podał, że od 1975 r. wykonywał zatrudnienie jako kierowca samochodu ciężarowego o ciężarze powyżej 3,5 tony. Dlatego, według ubezpieczonego, ten okres jego pracy powinien być uznany jako zatrudnienie wykonywane w szczególnych warunkach.

Wyrokiem z dnia 25 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Lublinie uwzględnił odwołanie ubezpieczonego i zmieniając wyżej wskazaną decyzję ustalił mu prawo do emerytury od dnia 10 marca 2012 r.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na poniższych ustaleniach faktycznych oraz ich ocenie prawnej: M. B. urodził się dnia (...). Jego okres wykonywania zatrudnienia do dnia 1 stycznia 1999 r. wynosi w sumie 25 lat, 4 miesiące i 23 dni. W okresie od dnia 23 kwietnia 1977 r. (jest to oczywiście błędne wskazanie) do dnia 28 lutego 1991 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku kierowca - konwojent samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 tony. Do obowiązków konwojenta należało: przyjęcie towaru, dopilnowanie jego załadunku, odpowiedzialność za towar podczas przejazdu i postoju, zdanie towaru odbiorcy i potwierdzenie tego faktu w samochodowym dokumencie najmu. W razie stwierdzenia braków w towarach, uczestnictwo w protokole szkodowym. Praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wnioskodawca nigdy nie był zatrudniony na stanowisku mechanika a jednodniowe przesunięcia na to stanowisko wynikały z uczestnictwa w naprawie lub konserwacji pojazdu. Z dniem 9 marca 2012 r. M. B. rozwiązał stosunek pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego, w sposób nie budzący wątpliwości, z dniem 10 marca 2012 r. wnioskodawca spełnił wszystkie ustawowe wymogi prawa do emerytury i dlatego należało mu ustalić prawa do tego świadczenia od tej daty. Sąd pierwszej instancji bliżej nie analizował spełnienie przez ubezpieczonego przesłanki posiadania przynajmniej 15-letniego limitu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach przyjmując ogólnie, że w sytuacji ubezpieczonego ta przesłanka także została spełniona.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł pozwany organ rentowy wnosząc o jego zmianę przez oddalenie odwołania M. B..

Skarżący zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego – przepisu art. 184 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji ustalenie prawa do emerytury osobie nie spełniającej przesłanki posiadania 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach,
- sprzeczność ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że wnioskodawca wykonywał zatrudnienie w szczególnych warunkach przez okres wynoszący ponad 15 lat,
- naruszenie prawa procesowego – przepisu art. 233 § 1 kpc przez przekroczenie wyrażonej w nim zasady swobodnej oceny dowodów.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podał, że nie kwestionuje faktu, że praca wnioskodawcy wykonywana w Przedsiębiorstwie (...) w K. była zatrudnieniem wykonywanym w szczególnych warunkach ale Sąd Okręgowy błędnie ustalił, że ubezpieczony posiada 15 – letni okres tak kwalifikowanego zatrudnienia. W motywach zaskarżonego wyroku wadliwie określono datę początkową wykonywania zatrudnienia przez M. B. w wyżej wskazanym przedsiębiorstwie. Nie jest to dzień 23 kwietnia 1977 r. ale dzień 4 października 1977 r. W ten sposób okres pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach wynosi jedynie 13 lat 10 miesięcy i 5 dni. Nie została więc spełniona przesłanka posiadania przez niego przynajmniej 15-letniego limitu tak kwalifikowanej pracy. Ustalenie wnioskodawcy prawa do emerytury nastąpiło zatem z naruszeniem prawa materialnego – przepisów wskazanych w petitum apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje: ustalenie prawa do emerytury wymaga przedstawienia przez wnioskodawcę dowodów na tyle pewnych i precyzyjnych, że pozwalających, w sposób niewątpliwy, na poczynienie jednoznacznych ustaleń faktycznych o spełnieniu przez ubezpieczonego wszystkich ustawowych przesłanek prawa do tego świadczenia. W motywach wyroku sądu ubezpieczeń społecznych, zgodnie z przepisem art. 328 § 2 kpc, powinno

znaleźć się wskazania na jakich, konkretnie określonych, dowodach zostały poczynione niezbędne ustalenia faktyczne oraz jakie dowody sąd obdarzył przymiotem wiarygodności i dlaczego.

Sąd pierwszej instancji – poza okresem pracy wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w K. - wymogów tych nie spełnił, a przez to nie istnieje możliwość dokonania kontroli instancyjnej prawidłowości zaskarżonego wyroku. Okres pracy M. B. w tym przedsiębiorstwie został przez sąd pierwszej instancji ustalony wadliwie – co trafnie zarzuca apelujący – bo zatrudnienie w nim ubezpieczony rozpoczął od dnia 4 października 1977 r. a nie od dnia 23 kwietnia 1977 r. - jako to ustalił sąd. W apelacji skarżący także nie ustrzegł się błędu bo, określając wielkość czasową tego zatrudnienia na 13 lat, 10 miesięcy i 5 dni, zawyżył jego okres. Skoro M. B. pracował we wskazywanym wyżej przedsiębiorstwie od dnia 4 października 1977 r. do dnia 28 lutego 1991 r. - co w oczywisty sposób wynika nie tylko z twierdzeń ubezpieczonego ale również i z jego świadectwa pracy – to był to jedynie okres 13 lat 4 miesięcy i 27 dni. Sąd Okręgowy poprawnie przytoczył ustawowe przesłanki prawa do emerytury których istnienie należało sprawdzić w sytuacji ubezpieczonego ale całkowicie wadliwie przyjął, że w ustalonym przez siebie stanie faktycznym M. B. spełnił wszystkie te przesłanki. Nawet z podanego przez Sąd Okręgowy okresu pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach – mimo błędnie określonej daty początkowej tego zatrudnienia – wynika, że nie trwało ono przez minimum 15 lat, a sąd ten w ogóle nie wspominał o innych okresach wykonywania przez wnioskodawcę tak kwalifikowanego zatrudnienia. Z analizy świadectw pracy M. B. jakie znajdują się w aktach ZUS w tomie oznaczonym ręcznym zapiskiem jako „I tom” wynika, że jako kierowca wykonywał on zatrudnienie:

- od dnia 2 maja 1973 r. do dnia 15 grudnia 1973 r. w Spółdzielni Pracy (...) w L.,

- od dnia 15 grudnia 1973 r. (data ta także wadliwie określona skoro w tym dniu trwało jeszcze poprzednie zatrudnienie) do dnia 30 marca 1974 r. w Gminnej Spółdzielni (...) w K.,

- od dnia 1 kwietnia 1974 r. do dnia 30 września 1977 r. w Spółdzielni (...), (...) i Usług w K. – w tym czas czynnej służby wojskowej od dnia 23 kwietnia 1975 r. do dnia 6 kwietnia 1977 r.,

- od dnia 4 października 1977 r. do dnia 28 lutego 1991 r. w Przedsiębiorstwie (...) w K.,

- od dnia 6 kwietnia 1992 r. do dnia 30 października 1992 r. w Spółdzielni Kółek Rolniczych w G.,

- od dnia 1 lipca 1994 r. do dnia 10 maja 1995 r. w Zakładzie (...) w Z.,

- od dnia 15 maja 1995 r. w Usługi (...). Jest tylko umowa o pracę.

Tylko w świadectwie pracy wystawionym przez W. K. jest bliższe określenie, że była to praca „kierowcy samochodu ciężarowego”. Już w tym miejscu należy zwrócić uwagę, że w kopii świadectwa pracy z tego okresu, jaką do swojego odwołania dołączył ubezpieczony (k.3 akt sprawy) jest zawarty dodatkowy zapisek „pow. 3,5 tony”.

Z pozostałych świadectw pracy – pomijając okres pracy w (...) w K. - nie wynika na czym polegała praca wnioskodawcy jako kierowcy.

Gdyby nawet uwzględnić okres pracy ubezpieczonego od dnia 1 lipca 1994 r. do dnia 10 maja 1995 r. to nie wystarcza on do osiągnięcia ustawowego minimum 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy nie rozpoznał w ogóle istoty sprawy bo w żaden sposób nie ocenił – znowu poza czasem pracy ubezpieczonego w (...) w K. - istniejącego materiału dowodowego i nie zwrócił także uwagi ubezpieczonemu na potrzebę udowodnienia spełnienia wymogu odpowiedniego limitu pracy, kwalifikowanej jako wykonywanej w szczególnych warunkach. Przeprowadzając dowód z zeznań świadka Z. S. (k. 29 akt sprawy), o ile jest to ta sama osoba, co pracodawca wnioskodawcy od dnia 15 maja 1995 r., sąd pierwszej instancji powinien i mógł te kwestie wyjaśnić.

W tej sytuacji apelacji pozwanego zarzucającej ustalenie prawa do emerytury osobie, która nie wykazała spełnienia wszystkich przesłanek prawa do tego świadczenia, nie można odmówić słuszności.

Nie było jednak możliwości zmiany zaskarżonego wyroku bo sąd drugiej instancji musiałby prowadzić całość postępowania dowodowego w tym zakresie, przez co zostałaby naruszona konstytucyjna zasada postępowania sądowego dwuinstancyjnego.

Dlatego zaskarżony wyrok należało uchylić a sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Z tych więc względów i z mocy art. 386 § 4 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.